

HISTORIAALLINEN AIKAKAUSKIRJA

113. vuosikerta

Julkaisijat Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto

Päätoimittaja: Marko Lamberg

Toimitussihteeri: Heidi Kurvinen

Toimittajat: Juhana Aunesluoma, Seija Jalagin, Anu Lahtinen, Marko Tikka

Hallitus: Janne Virkkunen (pj), Marja Jalava, Risto Jussila, Petri Karonen,

Sari Katajala-Peltomaa, Kaarina Palojärvi

Ulkoasu: Miia Huttu

Historiallinen Aikakauskirja noudattaa tieteellistä vertaisarviointikäytäntöä.

www.historiallinenaikakauskirja.fi ■ ISSN 0018-2362

SISÄLLYS

Suuntaviivoja

Marko Lamberg, Last but not least 337

Artikkelit

Johanna Ilmakunnas, Naisten työt ja arkielämä Pehr Hilleströmin maalauksissa 1770-luvulta 1810-luvulle 339

Ville Erkkilä, Jalmari Jaakkola – menneisyyden näkijä – Historiankirjoituksen poliittisuudesta ja estetiikasta 361

Heidi Kurvinen, Työelämän sukupuolittuneisuuden haastajat – Naiset toimittajina Suomessa vuosina 1925–1954 373

Heini Hakosalo, ”Tehokkainta lastensuojelu- ja tuberkuloosityötä, mitä yleensä ajatella saattaa” – Joulumerkkikodit osana tuberkuloosin vastaista kampanjaa Suomessa (1936–1973) 393

Kimmo Elo ja Olli Kleemola, Verkostoanalyysi historiallisten aineistojen eksploratiivisena analyysimenetelmänä: Esimerkkinä sotavalokuvat 412

Katsaukset

Kristiina Kalleinen, ”Souvenirs de ma vie” – Ministerivaltiossihteeri Robert Henrik Rehbinderin epätäydelliset muistelmat 429

Markku Hyrkkänen, Heikki Ylikankaan historiakäsitys 433

Keskustelua

Vesa Vares, Kirjan puolustus 442

Syväluotaukset

Petteri Norring, Eurooppalaiset historian tutkijat nationalismin rautahäkiissä 446

Liisi Hubtala, Näin nähtiin, näin nähdään 453

Arvioita

R. J. Evans ja Guy P. Marchal (toim.), *The Uses of the Middle Ages in Modern European States – History, Nationhood and the Search for Origins (Eva Abl-Waris)* 458

Tero Anttila, *The Power of antiquity – The hyperborean research tradition in early modern Swedish research on national antiquity (Anu Lahtinen)* 459

Pekka Valtonen, *Puolen maailman valtiot – Kaarle V:n 1500-luku ja Euroopan mahdin synty (Lauri Uusitalo)* 460

Mirkka Lappalainen, *Pohjolan leijona – Kustaa II Aadolf ja Suomi 1611–1632 (Petri Karonen)* 462

Heikki Vuorimies, *Suuren Pohjan sodan jälkeen Hämeeseen siirretyt ruotsalaisotilaat ja hämäläiset noin vuoteen 1760 (Teemu Keskisarja)* 462

Kari Väyrynen ja Jarmo Pulkkinen (toim.), *Historianfilosofia (Anssi Halmesvirta)* 463

Hannu Suni, *Röyhkeä opettaja – Esa Paavo-Kallion todellisuuskäsitykset, nälkävuodet ja maailmojen konflikti 1867–1913 (Sami Suodenjoki)* 465

Kirsi-Maria Hytönen, *”Ei elämäni lomia mahtunut” – Naisten muistelukerronta palkkatyöstä talvi- ja jatkosotien ja jälleenrakennuksen aikana (Kari Teräs)* 466

René Nyberg, *Viimeinen juna Moskovaan (Mikko Heikinbeimo)* 468

Maija Meretniemi, *Hyvä koti ja henkinen äitiys lastentarhatyön esikuvina – Aate- ja käsitehistoriallinen tutkielma Suomen varhaiskasvatuksen taustasta (Irma Sulkuunen)* 469

Maria Lähteenmäki, *Väinö Voionmaa – Puolue- ja geopoliitikko (Tapio Bergholm)* 471

Jorma Wilmi, *100 vuotta keski-suomalaisen kotien hyväksi – Osuuskauppa Keskimaa 1915–2015 (Anitra Komulainen)* 472

Tiedemaailma

Tiina Kinnunen, *Saara Tuomaala-Sarpong (1964–2015) in memoriam* 474

Marjatta Hietala, *Suomalaiset vahvasti mukana historiatieteiden maailmankongressissa Jinanissa* 475

Anu Lahtinen, *Perhe, suku ja sukupuoli* 478

Anu Lahtinen, *Paikallishistoriaa verkossa* 479

Raimo Parikka, *Akateeminen kirjakauppa lopetti tiedelehtien myynnin* 479

Vuoden tieteentekijäksi poliittisen historian tutkija 480

Kristina-palkinto Nils Erik Villstrandille 480

Professorinimityksiin jatkoa 480

Vuosikertahakemisto 481

Kansi: Ensimmäinen tuberkuloosin vastustamiseksi julkaistu joulumerkki tuli Suomessa myyntiin vuonna 1912 ja niitä julkaistiin vuosittain 1926–2001. Vuodesta 1927 lähtien merkeissä oli kansainvälisen tuberkuloosinvastustamistyön tunnuksena punainen kaksoisristi. Kannessa vuoden 1948 joulumerkki. Kuva: Postimuseo.